

INSPECȚIA MUNCII

INSPECTORATUL TERITORIAL DE MUNCĂ BIHOR

Nr. 17566/C.C.R.P./25.09.2014

ANEXA

COMUNICAT DE PRESĂ

privind măsurile luate de Inspectoratul Teritorial de Muncă Bihor în domeniul combaterii muncii fără forme legale.

Acțiunile de control desfășurate au fost cuprinse în Programul Cadru de Acțiuni al Inspecției Muncii pe anul 2014.

Pentru realizarea acțiunilor stabilite în programul cadru în domeniul relațiilor de muncă, în cursul primelor 8 luni ale anului 2014 s-au desfășurat acțiuni de control cu caracter preventiv la toate categoriile de angajatori.

1. PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR ITM BIHOR

În scopul îndeplinirii atribuțiilor care revin Inspectoratelor teritoriale de muncă din Legea nr.108 /1999 republicată, conducerea Inspectoratului Teritorial de Muncă Bihor a dispus și derulat măsuri organizatorice, tehnice și economice pentru asigurarea realizării Programului cadru de acțiuni pe anul 2014, aprobat de Inspecția Muncii.

Imaginea instituției în mas-media

Conform prevederilor Legii nr. 544/2001, I.T.M. Bihor organizează periodic conferințe de presă care au ca obiective comunicarea informațiilor de interes public așa cum sunt definite în art. 5 din acest act normativ. În plus, cu ocazia fiecărei campanii pe domenii de activitate desfășurate, se emit comunicate de presă în care sunt mediatizate rezultatele acestora, deficiențele constatate și măsurile dispuse pentru remedierea neregulilor constatate. În cursul anului 2014, în primele 8 luni au fost emise un număr de 16 comunicate de presă.

În cursul primelor 8 luni ale anului 2014 conducătorul instituției a acordat un număr de 13 apariții difuzate pe posturile locale de radio și TV referitoare la activitatea I.T.M. Bihor.

De asemenea au apărut în presa locală un număr de 91 articole pe diverse teme privind activitatea Inspectoratului Teritorial de Muncă al județului Bihor. Subiectele principale au prezentat activitatea inspectorilor de muncă din cadrul Inspectoratului Teritorial de

Muncă al județului Bihor, cu accent pe munca fără forme legale și pe prevenția accidentelor de muncă.

2. MODUL ȘI GRADUL DE ÎNDEPLINIRE A ACTIVITĂȚILOR PLANIFICATE

2.1 Campanii naționale

Programul Cadru de Acțiuni al ITM Bihor pe primele 8 luni ale anului 2014, a cuprins următoarele acțiuni de tip campanie:

Campanii naționale de control în domeniul relațiilor muncă pentru următoarele domenii:

a) Campania privind identificarea și combaterea cazurilor de muncă nedeclarată în domenii susceptibile utilizării frecvente a acestora, a muncii tinerilor și copiilor

În cadrul Programului Internațional pentru Eliminarea Muncii Copilului, prin activitățile de control în domeniul relațiilor de muncă, inspectorii de muncă s-au implicat în prevenirea și eliminarea progresivă a muncii copilului. În acest sens, în acțiunile de control efectuate la diferitele categorii de angajatori a fost vizat și acest aspect.

Astfel, în primele 8 luni ale anului 2014, inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratului Teritorial de Muncă al județului Bihor au controlat 2905 angajatori. Din cei 82179 salariați ai angajatorilor controlați, numărul tinerilor între 15 și 18 ani a fost de 14. Din totalul de 631 persoane care lucrau fără forme legale de angajare, numărul tinerilor cu vârsta între 15 și 18 ani a fost de 6 și 1 cu vârsta sub 15 ani.

În temeiul prevederilor art. 265 alin.(1) "*încadrarea în muncă a minorilor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau folosirea acestora pentru prestarea unor activități cu încălcarea prevederilor legale referitoare la regimul de muncă al minorilor*", ITM BIHOR a sesizat organele competente în cazul a 2 societăți.

În urma controalelor au fost dispuse următoarele măsuri:

- respectarea prevederilor de protecție socială referitoare la condițiile de lucru, programul de lucru și timpul de odihnă al tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 18 ani;
- au fost puse la dispoziția agenților economici materiale informative privind problematica nerespectării prevederilor legale a muncii copilului și efectele nocive asupra dezvoltării fizice și psihice a acestuia;
- mediatizarea pe posturile de televiziune și în presa locală a campaniei privind eliminarea muncii copilului și a obiectivelor sale.
- neprimirea la muncă a copiilor sub 15 ani.

Una dintre **dificultățile** întâmpinate în desfășurarea campaniei pentru eliminarea muncii copilului o constituie faptul că, în situația în care nu identificăm în timpul controlului persoana în cauză la lucru, angajatorii nu recunosc folosirea abuzivă a muncii copilului.

b) Campania națională privind identificarea și combaterea cazurilor de muncă fără forme legale

Identificarea angajatorilor care folosesc personal fără forme legale de angajare și stabilirea măsurilor pentru diminuarea consecințelor sociale și economice ale acestui fenomen, au impus intensificarea activităților de control în domeniul relațiilor de muncă. Controalele s-au efectuat inopinat, atât ziua cât și noaptea, în zilele lucrătoare, dar și în zilele de repaus săptămânal.

Din analiza datelor prezentate rezultă că, în cursul anului 2014, fenomenul « munca la negru » s-a caracterizat prin următorii indicatori:

- 6,50 % din totalul angajatorilor controlați reprezintă angajatorii care foloseau forța de muncă fără a avea întocmite forme legale de angajare;
- 0,76 % din numărul total de salariați ai angajatorilor controlați reprezintă persoane care lucrau fără a avea încheiate contracte individuale de muncă;

Din totalul de 3.934.500 lei amenzi aplicate în primele 8 luni ale anului 2014, 2.990.000 lei au fost amenzi pentru muncă fără forme legale, ceea ce reprezintă 75,99% din totalul amenzilor aplicate.

În temeiul prevederilor art. 264 alin (3) *“Constituie infracțiune și se sancționează cu închisoare de la unu la 2 ani sau cu amendă penală primirea la muncă a mai mult de 5 persoane, indiferent de cetățenia acestora, fără încheierea unui contract individual de muncă”* ITM Bihor a sesizat organele de cercetare penală în cazul a 17 angajatori .

Profilul activității angajatorilor depistați că folosesc forța de muncă fără forme legale de angajare este diversificat, fiind identificate în principal în domeniile: industria confecțiilor (textile, marochinărie, încălțăminte), alimentația publică (baruri, restaurante, patiserii, cofetării), panificație, prestări servicii - curățenie, jocuri de noroc, transporturi rutiere.

c) Campania privind respectarea de către angajatori a prevederilor OUG nr. 156/2007 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României, desfășurată în colaborare cu Oficiul Român pentru Imigrări.

În primele 8 luni ale anului 2014, Inspectoratul Teritorial de Muncă al județului Bihor a întreprins 17 verificări privind modul în care agenții economici respectă prevederile legale referitoare la încadrarea în muncă, în România, a cetățenilor străini. Toate controalele s-au făcut împreună cu ORI. Un singur angajator au fost sancționat cu AVERTISMENT.

Nr. 17566/C.C.R.P./25.09.2014

2.2 Control în domeniul relațiilor de muncă

Pentru realizarea acțiunilor stabilite în programul cadru în domeniul relațiilor de muncă, în primele 8 luni ale anului 2014 s-au desfășurat acțiuni de control cu caracter preventiv la toate categoriile de angajatori, care au condus la următoarele rezultate:

- 2905 angajatori controlați, din care 189 depistați că practicau munca fără forme legale;
- 1784 sancțiuni contravenționale aplicate, din care 189 pentru munca fără forme legale;
- 631 persoane depistate fără forme legale de angajare;
- 3.934.500 lei valoare sancțiuni aplicate, din care 2.990.000 lei pentru munca fără forme legale.

Dificultățile și/sau motivațiile înregistrate în derularea controalelor efectuate în domeniul relațiilor de muncă, inclusiv în identificarea și combaterea cazurilor de muncă fără forme legale, au fost următoarele:

- schimbarea sediului social sau a denumirii firmei, fără ca angajatorul să înștiințeze inspectoratul;
- închiderea punctelor de lucru, fără ca salariații să fie înștiințați;
- arhivarea documentelor contabile și de evidența muncii la domiciliul contabilului, ceea ce conduce la prelungirea duratei controlului;
- declararea de către angajatori că nu dețin documentele solicitate de inspectorii de muncă datorită deteriorării sau furtului acestora;
- existența unor societăți comerciale dizolvate sau lichidate judiciar, care nu au predat arhivele conform legii și la care a fost foarte greu sau imposibil de a intra în posesia actelor necesare în vederea certificării unei anumite perioade de vechime în muncă;
- conducători de societăți comerciale care au părăsit țara fără să predea actele societății unei alte persoane care să-i reprezinte;
- pentru a evita sancționarea, unii angajatori întocmesc contracte individuale de muncă fără a înscrie data începerii activității și fără să fie semnate de către salariați, în momentul controlului invocându-se faptul că salariatul lucrează de "*câteva zile*", iar persoanele în cauză declară același lucru;
- situații în care agenții economici cu activitate de producție care implică mari fluctuații de personal, consideră că pentru așa numitele „perioade de probă” au dreptul să folosească personal fără forme legale de angajare;
- de multe ori salariații refuză să dea declarații, de teama de a nu-și pierde locul de muncă;
- unii angajatori preiau de la viitorii salariați documentele necesare întocmirii contractelor individuale de muncă și după o anumită perioadă renunță la serviciile acestora, fără a le încheia forme legale de angajare.

Soluțiile și măsurile întreprinse de Inspectoratul Teritorial de Muncă al județului Bihor pentru eliminarea dificultăților și pentru combaterea cazurilor de muncă fără forme legale sunt următoarele:

- realizarea unei colaborări permanente și consistente cu instituții specializate: Oficiul Registrului Comerțului, Inspectoratul Județean de Poliție Bihor, Jandarmeria, Garda Financiară, Primăriile, Direcția Generală a Finanțelor Publice, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Casa Județeană de Pensii;
- obligarea angajatorilor de a întocmi contracte individuale de muncă pentru persoanele depistate că prestează munca fără forme legale;
- aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute de Legea nr. 53/2003 republicată;
- sesizarea organelor de cercetare penală în cazul angajatorilor care au folosit mai mult de 5 persoane fără încheierea contractelor individuale de muncă;
- realizarea unui contact permanent cu mass-media locală, în vederea formării unei atitudini civice corespunzătoare și responsabile, nefavorabile muncii fără forme legale;
- acordarea de consultanță de specialitate unităților ;
- conceperea și editarea unui "Ghid" de uz intern de către Inspectoratul Teritorial de Muncă al județului Bihor pentru angajați și angajatori privind dezavantajele folosirii "muncii la negru";
- folosirea, în incinta inspectoratului, a unei cutii poștale, unde persoanele interesate pot furniza informații privind munca fără forme legale, fără să-și decline identitatea;
- discuții în cadrul emisiunilor radiofonice și a emisiunilor televizate de mare audiență, privind identificarea și combaterea muncii desfășurate fără forme legale;
- conferințe de presă, la nivelul nivelului Inspectoratului Teritorial de Muncă al județului Bihor, în care se transmit mesaje adresate tuturor cetățenilor, cu privire la riscurile și dezavantajele prestării muncii fără forme legale.

Principalele domenii pe care s-au desfășurat acțiuni în primele 8 luni ale anului 2014, în domeniul relațiilor de muncă, au fost:

- ***Acțiuni de control privind respectarea unor legi speciale încadrarea în muncă a cetățenilor străini***
- ***Egalitatea de șanse între femei și bărbați***
- ***Acțiuni întreprinse pentru rezolvarea promptă și eficientă a sesizărilor primite de la angajați, angajatori sau organizații sindicale privind nerespectarea legislației muncii***

În vederea aplicării reglementărilor legale privind modul de exercitare de către cetățeni a dreptului de a adresa autorităților și instituțiilor publice, petiții formulate în nume propriu, precum și modul de soluționare a acestora, la nivelul cadrul Inspectoratului Teritorial de Muncă al județului Bihor s-au constituit compartimente de informare și relații cu publicul care primesc, înregistrează și soluționează petițiile, și răspund în

termenul prevăzut de Ordonanța de Guvern nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

În primele 8 luni ale anului 2014, la nivelul Serviciului Control Relații de Muncă au fost primite și soluționate un număr de 875 solicitări în domeniul relațiilor de muncă.

Problemele depistate de către inspectorii de muncă în timpul controalelor efectuate ca urmare a petițiilor depuse sunt, în principal, următoarele:

- neîncheierea contractelor individuale de muncă sau întocmirea cu întârziere a acestora;
 - neîntocmirea actelor de încetare a raporturilor de muncă;
- neplata drepturilor salariale, a orelor suplimentare, a indemnizațiilor de concediu medical;
 - nerespectarea duratei timpului de lucru;
 - desfaceri abuzive ale contractelor individuale de muncă;
 - refuzul angajatorului de a achita contribuțiile datorate conform legii;
- desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului în perioada în care salariatul se află în incapacitate temporară de muncă;
- modificarea unor clauze din contractul individual de muncă fără consimțământul salariatului.

Dificultățile cu care s-au confruntat inspectorii de muncă au constat, în principal în:

- depunerea de către petenți a unor sesizări ce cuprindeau date eronate privind sediul societății sau chiar denumirea acesteia, sau care nu fac obiectul activității noastre;
- agresarea verbală a inspectorilor de muncă în timpul efectuării controlului la sediul societății;
- depunerea de sesizări în care petenții reclamau drepturi de la societăți la care au desfășurat activitate înainte de anul 1999, societăți care și-au încetat activitatea din diferite motive (dizolvare, faliment, reprezentanți plecați din țară).

Pentru rezolvarea sesizărilor înregistrate s-a desfășurat o activitate complexă, constând în efectuarea de controale la agenții economici, prin verificarea documentelor urmărindu-se toate aspectele tematicii de control în domeniul relațiilor de muncă, inspectorii de muncă dispunând măsuri obligatorii cu termene concrete de realizare în vederea înlăturării deficiențelor constatate.

Toate controalele efectuate în domeniul relațiilor de muncă, au avut și un caracter de informare, atât a angajatorilor, cât și a angajaților, asupra riscurilor ce le presupune încălcarea prevederilor legale, în special practicarea muncii fără forme legale.

Munca fără forme legale, deși nu este definită în doctrina de specialitate, se manifestă sub următoarele aspecte:

- a) înțelegerea dintre angajator și angajat în urma căreia angajatul prestează munca în lipsa unui contract individual de muncă, lipsindu-l de drepturile și obligațiile ce decurg din acestea;
- b) neîntocmirea formelor legale de angajare pentru perioada de probă;
- c) utilizarea de către persoanele fizice de personal casnic pentru efectuarea unor servicii și lucrări în gospodăriile individuale, fără încheierea unei forme de angajare ;
- d) folosirea în mod ilegal a forței de muncă zilieră sau sezonieră.

Sancțiunile stabilite pentru angajatorii care practică munca fără forme legale sau înăspriț începând cu apariția Codului Muncii - Aprilie 2003. Pentru încălcarea prevederilor legale cu privire la munca fără forme legale de angajare, angajatorii au fost/sunt sancționați astfel:

1. Până în aprilie 2003, amendă între 5.000 lei - 10.000 lei;
2. În perioada aprilie 2003 - august 2005, amendă între 2000 - 5000 lei;
3. Începând cu august 2005, amendă între 1.500 lei - 2.000 lei pentru fiecare persoană depistată la lucru fără forme legale de angajare;
4. Începând cu aprilie 2007, încălcarea repetată de către angajator a prevederilor legale cu privire la munca fără forme legale de angajare, reprezintă infracțiune și se sancționează cu închisoare de la 1 la 2 ani.
5. Începând cu noiembrie 2009, primirea la muncă a persoanelor fără încheierea unui contract individual de muncă, se sancționează cu amendă de la 3.000 lei la 4.000 lei pentru fiecare persoană identificată, fără a depăși valoarea cumulată de 100.000 lei;
6. Începând cu mai 2011, primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, cu amendă de la 10.000 lei la 20.000 lei pentru fiecare persoană identificată.
7. Constituie infracțiune și se sancționează cu închisoare de la unu la 2 ani sau cu amendă penală primirea la muncă a mai mult de 5 persoane, indiferent de cetățenia acestora, fără încheierea unui contract individual de muncă, din mai 2011-prezent.

Munca fără forme legale reprezintă o caracteristică a perioadei de tranziție și a devenit, prin consecințele sale sociale și economice, un fenomen extrem de nociv.

Munca fără forme legale are repercusiuni atât asupra lucrătorului, cât și asupra angajatorului :

- a) persoana care prestează munca fără forme legale este lipsită de protecție socială ;
- b) angajatorul este lipsit de posibilitatea legală de a responsabiliza pe lucrător pentru eventualele pagube produse de acesta;
- c) fondurile sociale și bugetul de stat sunt păgubite prin sustragerea de la plata impozitelor și a contribuțiilor sociale.

Campania privind identificarea și combaterea cazurilor de muncă fără forme legale

Identificarea angajatorilor care folosesc personal fără forme legale de angajare și stabilirea măsurilor pentru diminuarea consecințelor sociale și economice ale acestui fenomen, au impus intensificarea activităților de control în domeniul relațiilor de muncă. Controalele s-au efectuat inopinat, atât ziua cât și noaptea, în zilele lucrătoare, dar și în zilele de repaus săptămânal.

Profilul activității angajatorilor depistați că folosesc forța de muncă fără forme legale de angajare este diversificat, fiind identificate în principal în domeniile:

- construcții;
- industria confecțiilor (textile, marochinărie, încălțăminte);
- alimentația publică (baruri, restaurante, patiserii, cofetării);
- panificație;
- prestări servicii - curățenie.

Dificultățile și/sau motivațiile înregistrate în derularea controalelor efectuate în domeniul relațiilor de muncă, inclusiv în identificarea și combaterea cazurilor de muncă fără forme legale, au fost următoarele:

- schimbarea sediului social sau a denumirii firmei, fără ca angajatorul să înștiințeze inspectoratul;
- închiderea punctelor de lucru, fără ca salariații să fie înștiințați;
- arhivarea documentelor contabile și de evidența muncii la domiciliul contabilului, ceea ce conduce la prelungirea duratei controlului;
- declararea de către angajatori că nu dețin documentele solicitate de inspectorii de muncă datorită deteriorării sau furtului acestora;
- existența unor societăți comerciale dizolvate sau lichidate judiciar, care nu au predat arhivele conform legii și la care a fost foarte greu sau imposibil de a intra în posesia actelor necesare în vederea certificării unei anumite perioade de vechime în muncă;
- conducători de societăți comerciale care au părăsit țara fără să predea actele societății unei alte persoane care să-i reprezinte;
- pentru a evita sancționarea, unii angajatori întocmesc contracte individuale de muncă fără a înscrie data începerii activității și fără să fie semnate de către salariați, în momentul controlului invocându-se faptul că salariatul lucrează de "*câteva zile*", iar persoanele în cauză declară același lucru;

INSPECȚIA MUNCII

INSPECTORATUL TERITORIAL DE MUNCĂ BIHOR

Nr. 17566/C.C.R.P./25.09.2014

ANEXA

- situații în care agenții economici cu activitate de producție care implică mari fluctuații de personal, consideră că pentru așa numitele „*perioade de probă*” au dreptul să folosească personal fără forme legale de angajare;
- de multe ori salariații refuză să dea declarații, de teama de a nu-și pierde locul de muncă;
- unii angajatori preiau de la viitorii salariați documentele necesare încheierii contractelor individual de muncă și după o anumită perioadă renunță la serviciile acestora, fără a le încheia forme legale de angajare.

Cu deosebită stimă,

Marius Rotar

Inspector Șef

Inspectoratul Teritorial de Muncă Bihor

Cristina Blikling

Consilier juridic

Compartimentul Legislație Contencios

Bianca Maria Curta

Consilier

Compartimentul comunicare și relații cu publicul